

**Bruxelles, 29. studenoga 2024.
(OR. en)**

16181/24

**RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191**

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	29. studenoga 2024.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	15304/24 + COR 1
Predmet:	Potencijalna europskainicijativa za istraživanje i inovacije za unapređenje održivog upravljanja prirodnim resursima, sigurnost prehrambenih sustava i uvođenje biogospodarstva, iskorištavanjem potencijala središnje i istočne Europe – zaključci Vijeća (29. studenoga 2024.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o *potencijalnoj europskoj inicijativi za istraživanje i inovacije za unapređenje održivog upravljanja prirodnim resursima, sigurnost prehrambenih sustava i uvođenje biogospodarstva, iskorištavanjem potencijala središnje i istočne Europe*, koje je Vijeće odobrilo na 4063. sastanku održanom 29. studenoga 2024.

**ZAKLJUČCI VIJEĆA O POTENCIJALNOJ EUROPSKOJ INICIJATIVI ZA
ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE ZA UNAPREĐENJE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA
PRIRODNIM RESURSIMA, SIGURNOST PREHRAMBENIH SUSTAVA I UVOĐENJE
BIOGOSPODARSTVA, ISKORIŠTAVANJEM POTENCIJALA SREDIŠNJE I ISTOČNE
EUROPE**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI NA:

- zaključke Europskog vijeća od 23. i 24. lipnja 2022.¹, u kojima se potvrđuje europska perspektiva Ukrajine, Republike Moldove i Gruzije te izražava potpuna i nedvosmislena predanost perspektivi članstva zapadnog Balkana u EU-u,
- zaključke Europskog vijeća od 26. i 27. listopada 2023.² o konkurentnosti EU-a, u kojima se naglašava da je EU-u potrebna snažna gospodarska osnova kojom se osigurava njegova dugoročna konkurentnost i jednaki uvjeti na unutarnjoj i globalnoj razini,
- svoje zaključke od 29. listopada 2019.³ o ažuriranoj strategiji za biogospodarstvo „Održivo biogospodarstvo za Europu: jačanje veze gospodarstva, društva i okoliša”, u kojima se prepoznaje uloga BIOEAST-a u provedbi strategije EU-a za biogospodarstvo,
- preporuku Vijeća od 26. studenoga 2021.⁴ o Paktu za istraživanje i inovacije u Europi povezanu s komunikacijom Komisije naslovljenom „Novi EIP za istraživanje i inovacije”,

¹ EUCO 24/22.

² EUCO 14/23.

³ 14594/19.

⁴ 13701/21.

- svoje zaključke od 25. travnja 2023.⁵ o mogućnostima biogospodarstva s obzirom na trenutačne izazove s posebnim naglaskom na ruralnim područjima, u kojima se Komisija i države članice potiču na jačanje suradnje u okviru BIOEAST-a,
- svoje zaključke od 24. svibnja 2024.⁶ o konkurentnoj europskoj industriji koja pokreće našu zelenu, digitalnu i otpornu budućnost, u kojima se Komisiju poziva da prepozna biotehnologiju i biogospodarstvo kao elementarni dio industrijske politike EU-a i da osigura koordinaciju kako bi se poboljšala usklađenost politika,
- komunikacije Komisije i popratne dokumente naslovljene „Europski zeleni plan⁷, „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo za čišću i konkurentniju Europu”⁸, „Izvješće o djelovanju EU-a u području klime 2023.”⁹, „Osiguravanje naše budućnosti: Klimatski cilj EU-a za 2040. i put prema klimatskoj neutralnosti do 2050. uz izgradnju održivog, pravednog i prosperitetnog društva”¹⁰, i „Izgradnja budućnosti uz pomoć prirode: poticanje biotehnologije i bioproizvodnje u EU-u”¹¹, u kojima se naglašava važnost biogospodarstva u podupiranju zelene tranzicije i europske konkurentnosti,

⁵ 8406/23.

⁶ 10127/24.

⁷ COM(2019) 640 final.

⁸ COM(2020) 98 final.

⁹ COM(2023) 653 final.

¹⁰ COM(2024) 63 final.

¹¹ COM(2024) 137 final.

1. PREPOZNAJE da postizanje srednjoročnih i dugoročnih ciljeva europskog zelenog plana za 2030. i 2050. ovisi i o održivoj proizvodnji i upotrebi biomase, uključujući biootpad; NAGLAŠAVA da održivo i kružno biogospodarstvo može pomoći u postizanju ciljeva europskog zelenog plana i potaknuti konkurentnost Europe; POZDRAVLJA informacije o predviđenom ažuriranju strategije EU-a za biogospodarstvo do kraja 2025., u kojoj bi se trebali uzeti u obzir trenutačni društveni, demografski, gospodarski i okolišni izazovi, industrijska dimenzija biogospodarstva i njegova povezanost s biotehnologijom i bioproizvodnjom kako bi se doprinijelo snažnijem gospodarstvu EU-a. Istodobno bi trebalo uzeti u obzir i načelo opreznosti i dati prednost interesima potrošača; PRIMA NA ZNANJE sve veću složenost izazova obuhvaćenih prethodno navedenim strategijama, koji nadilaze granice država članica i zbog kojih bi bila korisna šira transnacionalna suradnja s trećim zemljama koje dijele vrijednosti i načela EU-a;
2. PREPOZNAJE aktualne rasprave o održivosti i konkurentnosti, posebno u pogledu neophodnih, ali osjetljivih prirodnih resursa kao što su tlo, slatke vode i usluge ekosustava, kao i ključnu važnost sigurnosti europskih prehrambenih sustava i potencijala biotehnoških inovacija i rješenja te bioproizvodnje u poticanju društveno-gospodarskog i održivog razvoja u Europi;
3. ISTIČE rad obavljen u tom pogledu u okviru aktualnih europskih partnerstava, uključujući, ali ne ograničavajući se na ona u 6. klasteru programa Obzor Europa, kao što je Zajedničko poduzeće za Europu kao kružno biogospodarstvo, kojim su uspostavljeni strategija i akcijski plan širenja u cilju mobilizacije nedovoljno zastupljenih dionika i korisnika, kao i pozitivan primjer Partnerstva za istraživanje i inovacije na mediteranskom području (PRIMA) kao instrumenta za pojačanu suradnju sa susjednim zemljama EU-a; NAGLAŠAVA važnost sinergija između misija i komplementarnosti s njima, posebno misijama EU-a pod nazivom „Obnova naših oceana i voda” i „Plan za tlo za Europu”;

4. NAPOMINJE da trendovi prema Europskoj ljestvici uspjeha u inoviranju pokazuju da su države članice središnje i istočne Europe uglavnom među inovatorima u nastajanju i umjerenim inovatorima te da je njihovo sudjelovanje u okvirnim programima i dalje umjereno; NAGLAŠAVA potrebu za povećanjem ulaganja na nacionalnoj razini i poduzimanjem daljnjih mjera kako bi se proširilo sudjelovanje te poduprla razmjena i vrednovanje izvrsne znanosti i biotehnoloških inovacija u cijelom europskom istraživačkom prostoru (EIP);
5. NAPOMINJE da je potrebno promicati održivi razvoj lanaca opskrbe i poslovnih modela, među ostalim za proizvode veće vrijednosti i lokalnu preradu bioresursa u državama članicama središnje i istočne Europe poticanjem sudjelovanja dionika u istraživanju, inovacijama i uvođenju održivih bioloških rješenja na uključiv način i uz pristup odozdo prema gore kako bi se olakšao prelazak Europe na kružnu i održivu budućnost;
6. PRIMA NA ZNANJE ulogu BIOEAST-a u podupiranju europske zelene i pravedne tranzicije i napredak koji je kao platforma s uspostavljenim koordinacijskim mehanizmom, strukturom i resursima ostvario posljednjih godina u utvrđivanju zajedničkih strateških prioriteta za istraživanja i inovacije u području agroekologije, otpornosti slatke vode, sigurnosti prehrambenih sustava te kružnog i održivog biogospodarstva; ISTIČE potencijal usklađivanja politika i propisa povezanih s biogospodarstvom na razini Unije, posebno u pogledu stvaranja povoljnog okružja za ulaganja, istraživanje, inovacije i održivi razvoj u tom sektoru;
7. PRIMA NA ZNANJE predanost ministara i ministrica nadležnih za poljoprivredu i istraživanje iz 11 država članica koje sudjeluju u BIOEAST-u iskazanu u zajedničkoj izjavi iz 2019.¹², u kojoj se opisuje budući smjer djelovanja BIOEAST-a, kao i ponovno iskazanu predanost razvoju partnerstva za rješavanje pitanja međupovezanosti održivih prirodnih resursa, prehrambenih sustava i uvođenja biogospodarstva u središnjoj i istočnoj Europi, koju su ministri i ministrice nadležni za poljoprivredu i istraživanje iz deset država članica potpisali u obliku izjave u srpnju 2024.;

¹² 9235/19.

8. PREPOZNAJE potrebu za poticanjem otvorene i uključive suradnje u području istraživanja i inovacija povezanih s biogospodarstvom među svim državama članicama EU-a, uz istodobno poticanje otvorene suradnje sa zapadnim Balkanom i zemljama kandidatkinjama. PRIMA NA ZNANJE prijedlog izjave o BIOEAST-u koju je potpisalo 10 država članica o uspostavi potencijalne europske inicijative za istraživanje i inovacije u području ciklusa ugljika, vode, prehrane i energije, u kontekstu održivog upravljanja prirodnim resursima, sigurnosti prehrambenih sustava i uvođenja biogospodarstva, iskorištavanjem potencijala država članica središnje i istočne Europe, zapadnog Balkana i zemalja kandidatkinja jer bi se time mogle zadovoljiti lokalne potrebe putem usvajanja i prilagodbe izvrsnih rezultata istraživanja i inovativnih rješenja. Potpisnici BIOEAST-a tvrde da bi se takvom potencijalnom inicijativom mogla dodatno povećati europska konkurentnost u području biogospodarstva, uključujući bioproizvodnju i biotehnologiju, i istodobno doprinijeti zaštiti i učinkovitoj upotrebi prirodnih resursa te ostvariti pristup privatnim i javnim sredstvima za poticanje inovativnih bioloških rješenja;
9. PREPOZNAJE potrebu za temeljitijom raspravom sa svim državama članicama i Europskom komisijom o ulozi istraživanja i inovacija u iskorištavanju potencijala biogospodarstva država članica središnje i istočne Europe, zapadnog Balkana i zemalja kandidatkinja u kontekstu europske strateške autonomije. Potencijalna nova inicijativa za istraživanje i inovacije mogla bi pomoći u pružanju ključnog znanja i iskustva, jačanju znanstvene diplomacije promicanjem i zaštitom europskih vrijednosti, kao što su istraživačka etika, integritet i rodna ravnopravnost, kao i poticanjem odnosa, stabilnosti i blagostanja i uvođenjem održive tranzicije na zapadnom Balkanu i u zemljama kandidatkinjama te rješavanjem problema odljeva mozgova. Bolja upotreba sinergija i veće sudjelovanje trebali bi donijeti dodanu vrijednost europskom ekosustavu istraživanja i inovacija, doprinijeti sigurnosti prehrambenih sustava EU-a obraćanjem posebne pozornosti na sigurnost, autentičnost i kvalitetu prehrambenih proizvoda i vrednovanje otpada, kao i pomoći pri iskorištavanju premalo iskorištenog potencijala biomase u EU-u te na zapadnom Balkanu i u zemljama kandidatkinjama, s pozitivnim učincima na cijelo jedinstveno tržište, te povećati europsku konkurentnost;

10. ISTIČE dodanu vrijednost transnacionalnih inicijativa za istraživanje i inovacije u pronalaženju novih rješenja za usporednu zelenu i digitalnu tranziciju, zdravstvo i društvene izazove te UTVRĐUJE hitnu potrebu za projektima održivog i visokokvalitetnog dizajna koji se provode u skladu s visokom razinom transparentnosti i standarda. Takva potencijalna nova europska inicijativa mogla bi dovesti do daljnje strateške suradnje i njome bi se trebali definirati jasni ciljevi kako bi se izbjeglo preklapanje postojećih i novih aktivnosti u području istraživanja i inovacija na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se izbjeglo udvostručivanje financiranja i osigurala veća otpornost na krize;
11. Stoga POZIVA Komisiju da uz potpuno poštovanje svojeg prava inicijative provede analizu nedostataka u skladu s primjenjivim postupcima kako bi uz savjetovanje sa stručnjacima procijenila potrebu i izvedivost pokretanja potencijalne nove europske inicijative za istraživanje i inovacije te, uzimajući u obzir sve moguće opcije, njezin učinak na održivo upravljanje prirodnim resursima, sigurnost prehrambenih sustava i uvođenje biogospodarstva, iskorištavanjem potencijala država članica središnje i istočne Europe, zapadnog Balkana i zemalja kandidatkinja. Ovisno o ishodu takve analize, mogla bi se razmotriti priprema strateškog plana, uz savjetovanje s državama članicama, kako bi se osiguralo da se prirodni resursi država članica, kojima doprinose zapadni Balkan i zemlje kandidatkinje, mogu preraspodijeliti i vrednovati na temelju najizvrsnije znanosti i najinovativnije tehnologije koja je dostupna i tražena širom EU-a.
-